

Primer izdelave promocijskega darila iz kartona iz navadne robinije

Promotional gift made out of black locust cardboard

►► **Kaja Klančar¹, Urška Vrabič Brodnjak¹**

IZVLEČEK

Promocijsko-darilna embalaža oz. izdelek že leta velja za učinkovito metodo trženja, s katero lahko promoviramo podjetje ali obdarimo svoje stranke, poslovne partnerje, zaposlene ali najdražje. S svojo inovativnostjo, edinstveno obliko, dizajnom ali celo z interaktivnostjo privablja kupce ter jih na ta način spodbuja k sodelovanju. Kljub učinkovitosti pa takšen način obdarovanja ljudi lahko tudi negativno vpliva na okolje. Največji problem je, da se večina embalaže po porabi primarne funkcije izkaže za neuporabno, zato največkrat postane odpadke. Namen dela je bil načrtovati in oblikovati ekološko promocijsko embalažo, ki bo funkcionalna in oblikovno zanimiva. Izdelani embalaži smo želeli dodati možnosti kasnejše uporabe, stremeli pa smo tudi k temu, da bi embalaža po uporabi sledila načelom krožnega gospodarstva. Pri tem smo uporabili karton, izdelan iz invazivne rastlinske vrste, in sicer navadne robinije (neprava akacija oziroma lat. Robinia pseudoacacia). Glavni cilj je bil, da pri sestavi ne bi potrebovali lepila, kljub temu pa bi bila embalaža še vedno (več)funkcionalna.

Ključne besede: ekološka embalaža, promocijska embalaža, načrtovanje embalaže, koledar, akacija

ABSTRACT

*Promotional gift packaging has been considered for years an effective marketing method to promote our company or give gifts to our customers, business partners, employees or relatives. Through its innovation, unique design, creation or even interactivity, it attracts customers and encourages them to participate. However, despite its effectiveness, such gift-giving can also have a negative impact on the environment. The biggest problem is that most types of packaging turn out to be unusable after its primary function has been performed, so it usually becomes waste. The aim of the research was to plan and design eco-friendly promotional packaging that is functional and interesting in design. We desired to provide more options for manufactured packaging and were keen to ensure that the principles of the circular economy applied to the packaging after its use. We used cardboard made from an invasive plant species called Black locust (*Robinia pseudoacacia*). The main goal was that assembly required no adhesives, but that the packaging was still functional.*

Keywords: eco-friendly packaging, promotional packaging, packaging design, calendar, acacia

1 Uvod

Embalaža predstavlja širok pojem, ki v najširšem smislu pomeni sredstvo, s pomočjo katerega embaliramo izdelke. Glavna naloga embalaže je shranjevanje in varovanje izdelka med transportom, skladiščenjem, uporabo in pred zunanjimi vplivi. Skupaj z izdelkom mora tvoriti celoto, njena konstrukcija pa mora biti enostavna, izvirna in funkcionalna. Izdelana je lahko iz različnih materialov, pri tem pa ne smemo pozabiti na ekonomičnost. Pomen embalaže v zadnjem času močno raste, saj na trg letno prihaja na tisoče novih izdelkov. Napreden tehnološki razvoj ter uporaba novih materialov in procesov oblikovanja sta pomen embalaže dvignila na višjo raven. Prvotni namen zaščite in informiranja izdelka je prevzel tudi način oglaševanja ter nagovor k odločitvi za nakup. Embalaža je tako postala sestavni del izdelka, osnova za reklamiranje

ter pomemben instrument trženja, ki ponuja raznovrstne podjetniške priložnosti. [1, 2]

Izdelek, ki smo ga izdelali v eksperimentalnem delu, bi lahko označili kot promocijsko-darilno embalažo, saj s svojo nenavadno obliko predstavlja koledar, hkrati pa se lahko uporabi kot namizna škatlica, v katero shranjujemo pisarniške pripomočke – pisala, sponke ipd.

Za promocijsko embalažo je značilno, da s svojo inovativnostjo, edinstveno obliko, dizajnom ali celo z interaktivnostjo, izstopa iz množice oz. konkurence ter na ta način privablja kupce. Sem spadajo izdelki, ki puščajo trajen vtis, darilne embalaže, ki so že same po sebi darilo ter t. i. prodajni kompleti, ki izobražujejo, motivirajo ali razvijajo. [3]

Pri oblikovanju promocijske embalaže je priporočljivo, da upoštevamo pet ključnih točk in tako poskrbimo, da bo končni izdelek:

1. ogovoril našo ciljno skupino, pri čemer se upošteva vsak element, od izbire materiala in barve ter vse do grafike in besedila,

2. izstopal iz konkurence, s čimer našo blagovno znamko postavimo v ospredje in tako pritegnemo pozornost ciljne skupine,
3. dosleden, kar pomeni, da kljub izstopanju iz množice podobnih izdelkov, ostaja skladen z dosedanjim oglaševanjem in sporočanjem ter na ta način ohranja obstoječe vrednote,
4. funkcionalen in uporaben, saj vizualna podoba ni vse. Ključni pomen embalaže namreč še vedno ostajajo zaščita, obstojnost in pravilno delovanje. Zunanja podoba je le pika na i,
5. dajal vtis večje vrednosti, kar pomeni, da bodo tudi kupci znali bolj ceniti izdelek vedoč, da je kakovosten, okolju prijazen ipd. [4]

Promocijsko embalažo lahko oblikujemo na več načinov, vendar se pri tem proizvajalci vse bolj osredotočajo na okolju prijazne izdelke. Posledično so za tovrstno obliko embalaže najbolj priljubljeni reciklabilni materiali, predvsem papir, karton in lepenka. Embalaža iz omenjenih materialov deluje bolj naravno in preprosto ter daje vtis domačega in enostavnega izdelka. Je okolju prijazna, saj jo zaradi vsebnosti naravnih in obnovljivih surovin lahko recikliramo. Oblikovanje, ki temelji na vključevanju okolju prijaznejših materialov, imenujemo ekološko oblikovanje, ki smo ga uporabili tudi pri načrtovanju in izdelavi naših izdelkov. Namen dela je bil izdelati okolju prijazen promocijski izdelek, ki pri sestavi ne bi potreboval lepila in bi imel hkrati večfunkcionalno namembnost. Za promocijski izdelek smo si izbrali koledar, ki smo ga želeli preoblikovati v nevsakdanjo obliko ter mu na ta način dodati večnamenskost ter povečati uporabnost. Poleg funkcije koledarja bi se izdelek lahko uporabil kot namizna škatlica, v katero bi lahko shranjevali pisarniške in druge pripomočke – pisala, sponke, bonbone ipd.

2 Eksperimentalni del

Primarni material za izdelavo končnega izdelka oz. promocijske embalaže je bil ekološki, naravni karton iz navadne robinije, katerega izdelava in uporaba je še vedno v razvoju. Karton so izdelali na Inštitutu za celulozo in papir v Ljubljani. Enostransko premazan karton iz lesnih vlaken pa smo uporabili le za lažjo primerjavo, saj je med bolj uporabljanimi in se ga največkrat uporablja pri proizvodnji embalaže.

Na podlagi meritev, ki smo jih izdelali na ekološkem kartonu iz navadne robinije in enostransko premazanem kartonu iz lesnih vlaken (specificirane gramature 300 g/m²), smo izvedli analizo posameznih lastnosti, kot so osnovne lastnosti (gramatura, SIST EN ISO 536, in debelina, SIST EN ISO 534), mehanske (razpočna odpornost, SIST EN ISO 2758, in upogibna togost, SIST ISO 2493) in površinske lastnosti (poroznost Bendtsen, ISO 5636-3, površinska

¹ Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta, Oddelek za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje, Snežniška 5, 1000 Ljubljana

Vzorec	Gramatura [g/m ²]	Debelina [mm]	Razpočni indeks [kPa·m ² /g]		Upogibna togost [mg·cm]	Poroznost [ml/min]		Površinska absorpcija-Cobb ₆₀ [g/m ²]	
			A	B		A	B	A	B
Karton iz navadne robinije	210	0,401	174,0	134,0	>71 179	1220,0	1195,0	88,0	82,0
Enostransko premazan karton	298	0,402	535,0	553,0	>100 643	0	0	78,0	84,0

Preglednica 1: Rezultati povprečnih vrednosti lastnosti kartona iz navadne robinije in premazanega kartona iz lesnih vlaken. / Table 1: Average values of the used paper/cardboard

absorpcija po Cobbu, SIST EN ISO 535). Pri določenih metodah, kot so razpočna odpornost, poroznost in površinska absorpcija, so bili vzorci analizirani na obeh straneh vzorcev (A in B stran).

Načrtovanje embalaže in njihovo konstrukcijo smo izvedli v programu Engview Package and Display Designer. Končni tisk embalaž smo izvedli na digitalnem tiskalniku APEX in razrez na rezalniku ESKO Kongsberg X20.

3 Rezultati z razpravo

Rezultati analize posameznih lastnosti za oba vzorca so prikazani v Preglednici 1.

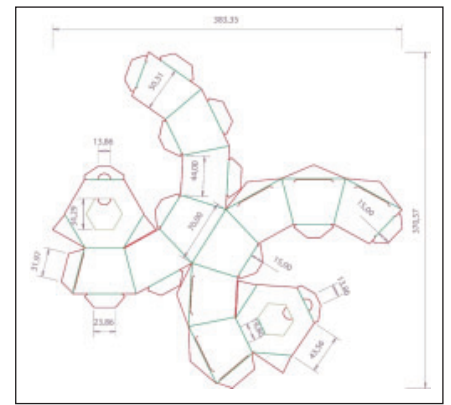
Višje vrednosti razpočne odpornosti pri premazanem kartonu so bile pričakovane. Namreč krajša vlakna, ki so prisotna v sestavi nepremazanega kartona iz navadne robinije, tudi znižujejo razpočno odpornost, zato so vrednosti pri tem vzorcu manjše. Pri poroznosti je pri navadnem kartonu vzrok v premazu in dobri klejenosti, medtem ko karton iz navadne robinije, ki ni premazan, v svoji strukturi vsebuje tudi neenakomerna celulozna vlakna, ki še dodatno povečujejo odprtost površine in poroznost.

Pred začetkom risanja v programu smo izdelali tudi skice, ki so bile vodilo pri nadaljnjem delu (slika 1).

Izdelati smo želeli enostaven in učinkovit način odpiranja in zapiranja, ki bi pripomogel k inovativni embalaži. Imeli smo več idej in

tako izdelali kar nekaj variacij, ki so prikazane na sliki 2.

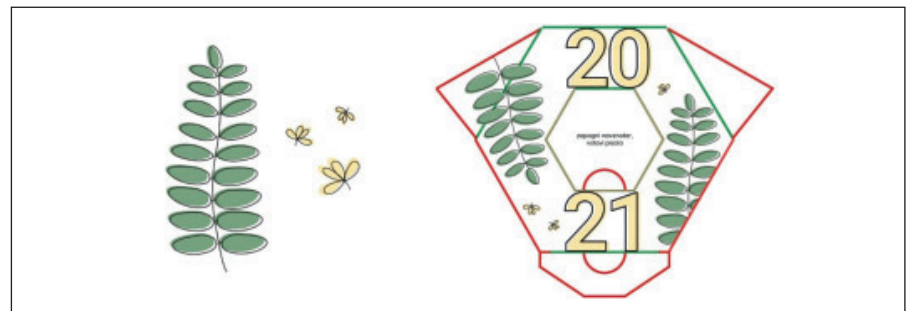
Kljub izvedljivim idejam pa so se prikazani primeri na koncu, ko smo jih sestavili, izkazali za neučinkovite. Na sliki 3 so vidne težave, ki so oteževale sestavljanje ali pa zapiranje delov embalaže. Skrajno levi in desni primer prikazujeta uporabljen zaviti zgornji del (*angl. twist top*) v obliki rože. Izdelali smo dve različici zavitih zgornjih delov, a sta obe povzročili nestabilno dno. Poleg tega je bilo tudi odpiranje in zapiranje embalaže zamudno in nekoliko tvegano za poškodbe oz. trganje posameznih zavihkov. Odločili smo se, da obdržimo običajen način odpiranja, vendar nam je delo oteževala 6-kotna oblika osnovne ploskve. Sredinski primer na sliki 3 prikazuje enega izmed številnih neuspešnih po-

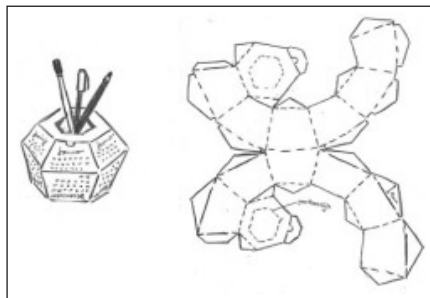
Slika 4: Končna konstrukcija embalaže [5] / Figure 4: Final packaging structure [5]

Slika 5: Dizajn mesecev na stranski ploskvi v obliki enakokrakega trapeza [5] / Figure 5: Design of the months on the side panel in the shape of an isosceles trapezoid [5]

Slika 6: Simbolična podoba listov in cvetov navadne robinije (levo) in končni dizajn pokrova embalaže (desno) [5] / Figure 6: Symbolic image of black locust leaves and flowers (left) and the final design of the packaging cover (right)

Slika 1: Idejna skica in mreža izdelka [5] / Figure 1: Conceptual drawing and grid of the product [5]

Slika 2: Variacije pokrovov [5] / Figure 2: Variation of covers [5]

Slika 3: Neuspeli poskusi načina zapiranja [5] / Figure 3: Failed closure attempts [5]

skusov oblikovanja pokrova z notranjimi zavihki. Namreč, težko je oblikovati funkcionalne zavihke, ki hkrati ne zastirajo sredinskega prostora za izdelek, hkrati pa estetsko dopolnjujejo celotno podobo embalaže.

Kljub številnim težavam s pokrovom in zavihki smo oblikovali končno konstrukcijo embalaže, ki je prikazana na sliki 4. Obdržali smo prvotno oblikovano mrežo, torej 12-ploskovni plašč ter izpopolnili pokrov. Notranje zavihke smo preoblikovali in jih izmenično razporedili na pokrov. Za lažjo uporabo in inovativno podobo smo na pokrov dodali še perforiran izrez, namenjen vstavljanju pisal.

Zrisano mrežo smo iz programa EngView Package & Display Designer izvozili v program Adobe Illustrator CC 2018 in pripravili dizajn. Najprej smo oblikovali koledar, torej številčnico za vsak mesec posebej. Za številski prikaz smo uporabili linearno pisavo Quicksand, imena mesecev pa smo upodobili s pisavo Cookie-Regular, ki spominja na rokopis. Mesece s številčnicami smo razporedili po 12-ploskovnem plašču. Vsak mesec smo upodobili na eno stransko ploskev, ki je v obliki enakokrakega trapeza (Slika 5).

Slika 7: Končni izdelek iz ekološkega kartona iz navadne robinije (levo) in enostransko premazanega kartona iz lesnih vlaken (desno) [5] / Figure 7: Final product from organic cardboard made of black locust (left) and single-side coated cardboard made of wood fibres (right)

Slika 8: Končni izdelek iz navadne robinije v uporabi [5] / Figure 8: Use of the final product [5]

Na osnovni ploskvi, torej pokrovu embalaže, smo upodobili koledarsko leto 2021 ter kratko navodilo za perforiran izrez. Da bi se izognili monotonosti pri številkah, smo dizajn koledarja popestrili z vizualnimi simboli akacije – zelenimi listi in rumeno-belimi cvetovi (slika 6).

Iz potiskane in izrezane pole smo dobili končni izdelek, izdelan iz enega kosa, brez potrebe po lepljenju. Po žlebljenih potezah smo ga sestavili v končno embalažo, prikazano na sliki 7 in 8. Na sliki 7 je desno prikazan izdelek iz belega enostranskega kartona in na levi izdelek iz kartona iz navadne robinije.

Rezultati in primerjava kartonov in končnih izdelkov:

- Karton iz navadne robinije je dosegel zadovoljivo potiskljivost; barvni toni so ustrezali načrtovanim.
- Izdelek iz komercialnega kartona je imel pri sestavljeni različici trdnjše predele zgibov, medtem ko so pri kartonu iz navadne robinije deloma pokali.
- Perforiran del za vstavljanje pisal je imel pri kartonu iz navadne robinije vidna, natrgana vlakna, kar pa je bilo pri tovrstnem materialu pričakovano.

- Obe različici koledarja sta stabilni in primerne za uporabo, kot je prikazano na sliki 8.

Karton in končni izdelek iz navadne robinije je tako izdelan po vseh smernicah ekološkega, trajnostnega razvoja.

4 Zaključek

Namen dela je bil izdelati okolju prijazen promocijski izdelek, ki pri sestavi ne bi potreboval lepila, po uporabi pa bi bil namenjen večfunkcionalnosti in bi zajemal cilje krožnega gospodarstva. Poleg tega, da smo stremeli k ekološkemu oblikovanju, smo glavni funkciji embalaže dodali tudi večnamensko uporabnost.

Glavni cilj je bil uporaba kartona izdelanega iz invazivne tujerodne rastline – navadne robinije ter inovativna, večfunkcijska oblika koledarja. Ugotovili smo, da je ekološki karton iz navadne robinije primeren za lažje oblike embalaž, ki ne zahtevajo večje trdnosti. Kljub mehkejši strukturi oz. manjši trdnosti pa je njegova prednost hidrofbnost, saj ima brez premaza zelo podobne rezultate (ne)vpojnosti kot enostransko premazan karton iz lesnih vlaken.

Poleg funkcionalnosti je pri embalaži pomemben tudi videz. Zaradi nevsakdanje oblike

in ekoloških prvin izstopa iz množice promocijskih darilnih izdelkov oz. embalaž. Oblikovana je za enostavno uporabo, vsebuje minimalističen in pregleden dizajn, poleg tega pa ima izdelek trajno vednost, saj je oblikovan za večnamensko uporabo. Z oblikovanjem takšnih izdelkov bi zagotovo prispevali k manjši količini odpadne embalaže ter s tem zmanjšali negativne vplive na okolje.

5 Literatura

- [1] RADONJIČ, G. Embalaža in varstvo okolja: zahteve, trendi in podjetniške priložnosti. 1. izd. Maribor: Založba Pivec, 2008, str. 17–265
- [2] ČERNIČ, M., MIVŠEK, F., SCHEICHER, L., KOSMAČ, P., KRANJEC, V., KOZJEK, A. in RUTAR, V. Embalaža iz kartona in valovitega kartona. 1. izdaja. Ljubljana: Inštitut za celulozo in papir: GZS Združenje za celulozno, papirno in papirno-predelovalno industrijo, 2005, str. 10–11.
- [3] For Promotional Packaging that Stands out from the Crowd [dostopno na daljavo]. V The Packaging Experts [citirano dne 14. 10. 2021]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://thepackagingexperts.co.uk/promotional-packaging/>>.
- [4] MARSH, P. The importance of packaging for your promotional products [dostopno na daljavo]. V The Marketing Production Company, 2020 [citirano 14. 10. 2021]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://thempc.co.uk/the-importance-of-packaging-your-promotional-products/>>
- [5] KLANČAR, K. Izdelava inovativne promocijske embalaže iz kartona invazivne tujerodne rastline : diplomsko delo = Production of innovative promotional packaging from carton of invasive alien plant : diploma thesis. Ljubljana: [K. Klančar], 2020. VIII, 40 str.